

Miten nostaa rimaa, osa 2

Viisi viikkoa sitten kirjoitin siitä, miten laatija voi nostaa tuotoksensa laaturimaa ristikon sanastossa. Nyt on vuorossa toinen tärkeä laatimisen osa-alue, vihjeitys.

Vihjeityksen perushaaste on: miten saada vihjeet mahtumaan niille varattuihin todella pieniin tiloihin? Yhteen vihjeruutuun pitää usein sijoittaa vihje pystysanalle ja vaakasanalle. Näissäkin ahtaissa puitteissa on mahdollisuuksia vihjeriman tason nostoon.

Alin taso edustaa myös vihjeittäjän viitseliäisyyden alinta tasoa. Tyypillisesti näitä ovat NAINEN, MIEHIÄ, MAA, JOKI. Jos laatija asettaa itselleen tavoitteeksi esim. "tässä ristikossa en käytä yhtään NAINEN- tai MIES-vihjetä", taso nousee heti. Yleisimmät latteat vihjesanat ovat useimmiten korvattavissa paljon mukavammilla vaihtoehdoilla.

Erisnimissä latteahkoa tasoa edustavat kaikkein yleisimmin käytetyt, monissa tapauksissa pahastikin vanhentuneet nimet. Tyypillinen esimerkki on vihje AR-RAN KAIMOJA sanalle ESAT. Toimittaja Esa Arra kuoli New Yorkissa joulukuussa 1977. Esoja löytyy jatkuvasti lisää. Toisaalta Arra on lyhyt ja helppo.

Erisnimissä laatijan olisi syytä harrastaa vaihtelua käyttämiensä nimien kanssa

eikä turvautua vain kaikkein käytetyimpiin. Erityisen oleellista olisi pitää itsensä ajan tasalla uusien nimenhaltijoiden joukossa. Laatijoille tyypillistä on toivoa erilaisten kisojen voittajiksi nimeltään ristikoihin soveliaimpia.

Suora vihje on helppo, mutta joskus myös tylsä. Puhki kulunut on TEA => ISTA. ISTA ratkaisusanana tarjoaa monia vihjenäkökulmia. Niitä ovat vaikkapa OSIN, TUNSI LAVAT, ESIINTYI, SIAT LAVALLE, ASTI TOISIN, WITIKAN PARI, ELOKUVISSA, SAI JUSSIN.

Piirrosvihjeissä riman nostoon on lähes loputtomat mahdollisuudet. Perspektiivin vaihtamisella saa paljon aikaan. Synonyymit tarjoavat uusia näkökulmia. Leka voi olla pajassa käytettävä, heitettävä moukari tai viinapullo. Vuori on takissa ja maastossa. Piirrokseen lisää elementtejä tuomalla saadaan lisää vaikeutta.

Ristikolehden yhden sivun kokoisessa ristikossa on keskimäärin 80–100 ratkaisusanaa. Koko settiä ei tarvitse joka ristikossa terästä, mutta jo muutaman peruslatteuden viilaamisella laatija saa aikaan huomattavan vaikutuksen.

Koviksissa riman nostaminen liittyy nimenomaan uusien vihjenäkökulmien löytämiseen. Itse olen laatinut koviksia jo usean vuosikymmenen ajan, mutta ihme kyllä koko ajan on myös löytynyt tuoreita näkökulmia.

Vinkkini laatijoille on: viitseliäisyyttä vihjeittämiseen!

Antti Skyttä
antti.skytta@ristikkoakatemia.fi

Lähetthäkää ristikkoiheisia kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi